

ENERGEETIKA- JA KESKKONNAMINISTER

MÄÄRUS

Avalike biometaani sisestuspunktide toetuse andmise tingimused ja kord

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

1. peatükk**Üldsätted****§ 1. Reguleerimisala**

(1) Määrusega reguleeritakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ poliitikaeesmärgi „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi „Taastuvenergia edendamine kooskõlas direktiiviga (EL) 2018/2001, sealhulgas selles sätestatud säästlikkuse kriteeriumidega“ meetme 21.2.2.1 „Primaarenergia tõhusam kasutus ja taastuvenergia osakaalu suurendamine lõpptarbimises“ sekkumise „Biometaani kasutuselevõtu soodustamine“ elluviimiseks Euroopa Regionaalarengu Fondist toetuse andmist.

(2) Määruse alusel toetuse taotlemisele, taotleja, partneri ja taotluse kohta esitatud nõuetele, taotluse menetlemisele, rahuldamisele ja rahuldamata jätmisele, taotluse rahuldamise otsuse muutmisele ja kehtetuks tunnistamisele, kulude abikõlblikkusele, toetuse maksmisele, selle tagasinõudmisele, toetusest teavitamisele ja aruandlusele, toetuse saaja kohustuste osas ja kõiges muus määruses toodule kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrust nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) käesolevas määruses toodud erisustega.

(3) Määruse alusel toetuse taotlemise, määramise, kasutamise ja tagasinõudmisega seotud teave ja dokumendid esitatakse ning taotlus- ja aruandevormid ja juhised tehakse kättesaadavaks *ÜSS2021_2027* § 21 lõikes 3 sätestatud e-toetuse keskkonna (edaspidi *e-toetuse keskkond*) kaudu. Kui selles keskkonnas ei ole vastava dokumendiliigi esitamist ette nähtud, esitatakse dokument elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatuna.

(4) Käesolevat määrust ei kohaldata Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1-78, edaspidi *üldine grupierandi määrus*), artikli 1 lõigetes 2–6 kehtestatud juhtudel, välja arvatud juhul, kui tegemist on vähese tähtsusega abiga.

§ 2. Terminid

(1) Määruses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) abikõlblik kulu – projekti toetusest rahastatava tegevuse elluviimiseks vajalik ja mõistlik toetatav kulu, sealhulgas omafinantseering, mis on tekkinud abikõlblikkuse perioodil ning mille aluseks olevad tegevused on kooskõlas Eesti ja Euroopa Liidu õigusega;
- 2) abikõlblikkuse periood – ajavahemik, millal projekti toetatavad tegevused algavad ja lõpevad ning projekti tegevuste elluviimiseks vajalikud abikõlblikud kulud tekivad;
- 4) sisestuspunkti maksimaalne fikseeritud vastuvõtuhind – biometaani sisestuspunkti vastuvõtuhind, mille sisestuspunkti rajaja fikseerib kui maksimaalse biometaani sisestuse eest küsitava hinna nõutud ajaperioodiks;
- 5) biometaani sisestuspunkt – konteinerites komprimeeritud biometaani vastuvõtmiseks rajatav biometaani vastuvõtuojaam ja võrguettevõtja gaasisestusjaam, mis on varustatud rõhu reguleer-, kaitse- ja soojendusseadmetega, gaasi koguse ja parameetrite või kvaliteedi mõõtevahenditega, kaugjuhitavate sulgeseadmetega süsteemi sisestatava kvaliteedinõuetele mittevastava gaasivoo tõkestamiseks ning elektrivarustuse, andmeside ja automaatikaseadmetega;
- 6) kulutõhusus – taotletud abi suurus biometaani sisestuspunkti sisestusvõimsuse kohta, mõõdetuna eurot megavati kohta;
- 7) sisestusmaht – sisestuspunkti kaudu aastas ülekandevõrku sisestatud biometaani kogus, mõõdetuna gigavatt-tundides;
- 8) sisestusvõimsus – sisestuspunkti nominaalvõimsus megavattides;
- 9) projekt – kindlaks määratud eesmärgi, tulemusnäitaja, eelarve ja piiritletud ajaraamiga tegevus või seotud tegevuste kogum, millega kaasnevate kulude hüvitamiseks toetust taotletakse ja kasutatakse;
- 10) projekti väljundnäitaja – näitaja, mis kirjeldab olukorda pärast projekti tulemuste saavutamist;
- 11) projekti tulemusnäitaja – näitaja, mis kirjeldab projekti käigus sisendite kasutamise tulemusena loodud tulemust;
- 12) kliimakindluse tagamine – protsess, mille eesmärk on vältida taristu vastuvõtlikkust võimalikele pikaajalistele kliimamõjudele, tagades, et järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja et projektist tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste tase on kooskõlas 2050. aastaks saavutatava kliimanetraalsuse eesmärgiga;
- 13) *olulise kahju ärahoidmise põhimõte* – põhimõte, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnaeesmärgile.

§ 3. Toetuse andmise eesmärk ja tulemus

- (1) Toetuse andmise eesmärk on konkureeriva pakkumismenetluse tulemusel suurendada biometaani kasutamist, toetades ülekandevõrguga liitumist ja operaatorit seadmete soetamisel.
- (2) Toetuse andmise tulemusel luuakse ülekandevõrku sisestatava biometaani vastuvõtmise võimekus.
- (3) Toetusest rahastatav projekt peab kaasa aitama meetme väljundnäitaja „Biometaani sisestuspunkti rajamine“ saavutamisele.

(4) Toetusest rahastatav projekt peab aitama suurendada biogaasi sisestamist gaasivõrku ning mõõtmiseks kasutatakse tulemusnäitajat „Gaasivõrku sisestatud biometaan“.

(5) Toetusest rahastatav projekt arvestab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159-706), artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid. Toetusest rahastatav projekt aitab kaasa Riigikogu 12. mai 2021. aasta otsusega heaks kiidetud Eesti riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi „*Eesti 2035*“) aluspõhimõtete hoidmisele ning selle sihtide „Kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ ja „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ning näitajate „taastuvenergia osakaal energia summaarses lõpptarbimises“ sihttasemetel saavutamisele tasakaalustatud regionaalset arengut toetaval moel.

§ 4. Rakendusasutus ja rakendusüksus

(1) Rakendusasutus on Kliimaministeerium.

(2) Rakendusüksus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus.

§ 5. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

(1) Määruse alusel antav toetus on energiataristule antav investeeringuteks ettenähtud abi üldise grupierandi määruse artikli 48 tähenduses ning sellele kohaldatakse nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatud.

(2) Määruse alusel ei anta:

- 1) abi raskustes olevale ettevõtjale üldise grupierandi määruse artikli 2 punkti 18 tähenduses;
- 2) grupierandiga hõlmatud abi üldise grupierandi määruse artikli 1 lõigetes 2–5 sätestatud juhtudel;
- 3) vähese tähtsusega abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023, lk 1–12, edaspidi *VTA määrus*), artikli 1 lõikes 1 sätestatud juhtudel;
- 4) ettevõtjale, kellele Euroopa Komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks.

(3) Tegevustele, mis ei ole hõlmatud üldise grupierandi määruse artikliga 48, võib anda toetust vastavalt VTA määrusele ning sellisele abile kohaldatakse VTA määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud.

(4) Kui toetus on VTA määruse alusel vähese tähtsusega abi, ei tohi toetuse suurus ettevõtja kohta koos mis tahes kolme aasta jooksul antud vähese tähtsusega abiga ületada 300 000 eurot.

(5) Väheste tähtsusega abi puhul võetakse toetuse andmisel arvesse VTA määruse artiklis 5 sätestatud eri eesmärkideks antava väheste tähtsusega abi kumuleerimisreegleid.

(6) Väheste tähtsusega abi suuruse arvestamisel loetakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on VTA määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt omavahel seotud.

(7) Ebaseaduslik ja väärkasutatud riigiabi nõutakse tagasi konkurentsiseaduse §-s 42 ja selles viidatud Euroopa Liidu õigusaktide kohaselt.

2. peatükk

Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

§ 6. Toetatavad tegevused

(1) Toetust antakse projektile, mille tegevus aitab kaasa §-s 3 nimetatud eesmärgi ja tulemusnäitaja ning seekaudu ka projekti väljundnäitaja saavutamisele.

(2) Toetatakse biometaani sisestuspunkti rajamist, mille sisestusvõimsus on vähemalt 20 megavatti ja sisestusmaht aastal 2029 vähemalt 33 gigavatt-tundi aastas.

(3) Juhul kui toetust taotletakse üldise grupierandi määruse alusel, ei tohi taotleja alustada projektiga seotud tegevusi ega võtta kohustusi nimetatud tegevuste elluviimiseks enne taotluse esitamist rakendusüksusele.

(4) Toetatavad tegevused on kooskõlas „olulise kahju ärahoidmise põhimõttega”, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnaeesmärgile.

(5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punkti j kohaselt tuleb taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tagada kliimakindlus.

(6) Toetust antakse projektile, mis vastab asjakohastele Euroopa Liidu ja Eesti keskkonnavalastele õigusaktidele.

(7) Projekti tulemusel loetakse sisestuspunkt rajatuks, kui biometaani sisestamiseks vajalikud sisestuspunkti ehitustööd on tehtud ja ühendus loodud.

(8) Sisestuspunkt ja ligipääs sisestuspunktile peavad valmima 900 päeva jooksul taotluse esitamisest.

§ 7. Kulude abikõlblikkus

(1) Abikõlblikud on järgmised § 6 lõike 2 kohase tegevuse elluviimiseks ja § 3 kohase tulemuse saavutamiseks vajalikud kulud vastavalt §-s 9 sätestatud piirsummadele ja taotluse rahuldamise otsusele:

- 1) sisestuspunkti ülekandevõrguga liitumiseks vajalik liitumistasu, ülekandevõrgu ehitustööde kulud ning muud kaasnevad investeeringukulud, mille tulemusena tekib biometaaani sisestuspunkt ülekandevõrguga ühendamiseks vajaliku sisestusvõimsusega;
- 2) ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ehitatava ehitise omanikujärelevalve kulu;
- 3) projekteerimiskulu, kui pärast seda tehakse ehitustööd koostatud projekti alusel.

(2) Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

- 1) projektijuhtimise kulu;
- 2) taotluse koostamise kulu;
- 3) maa soetamise, sundvõõrandamise või valdusse saamisega seotud kulu;
- 4) amortisatsioonikulu;
- 5) kindlustamise kulu;
- 6) kulu, mis on hüvitatud kohaliku omavalitsuse üksuse, riigi või Euroopa Liidu vahenditest või teistest välisvahenditest;
- 7) õigusabi- ja kohtukulu ning riigihangete vaidlustuskomisjoniga seotud kulu;
- 8) palgakulu;
- 9) biogaasi tootmiseseadme soetamise, rajamise, kohandamise ja haldamisega seotud kulu;
- 10) muu projektiga mitteseotud ja põhjendamata kulu;
- 11) tegevuskulu;
- 12) käibemaks.

§ 8. Projekti abikõlblikkuse periood

(1) Projekti abikõlblikkuse periood algab taotluse rahuldamise otsuses märgitud kuupäevast, kuid mitte enne rakendusüksusele taotluse esitamist, ning lõppeb taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval, kuid mitte hiljem kui 2029. aasta 31. detsembril.

(2) Projektiga seotud tegevusega peab alustama hiljemalt kuue kuu jooksul taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

(3) Projekti abikõlblikkuse perioodi maksimaalne kestus on 24 kuud.

(4) Toetuse saaja esitatud põhjendatud avalduse alusel võib rakendusüksus projekti abikõlblikkuse perioodi pikendada kuni 12 kuu võrra, ületades lõikes 3 sätestatud perioodi, kui projekti tegevus lõpetatakse hiljemalt 2029. aasta 31. detsembril.

§ 9. Toetuse piirsumma ja osakaal

(1) Toetuse maksimaalne osakaal projekti abikõlblikest kuludest on 75 protsenti.

(2) Toetuse maksimaalne suurus ülekandevõrguga liidetava biometaaani sisestuspunkti kohta on 2 000 000 eurot käibemaksuta.

(3) Projektile antava toetuse osakaal abikõlblikest kuludest ja toetuse maksimumsumma sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses.

(4) Toetus koos taotleja omafinantseeringuga peab tagama projekti kulude katmise ja projekti jätkusuutliku rahastamise.

(5) Omafinantseeringuna ei käsitata teisi riigi, Euroopa Liidu institutsioonide ja fondide ning kohaliku omavalitsuse üksuse antud abi.

3. peatükk

Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele

§ 10. Nõuded taotlejale ja partnerile

(1) Toetuse taotleja peab olema Eesti äriregistris registreeritud ja tegutsev äriühing. Taotleja ei saa olla võrguettevõtja.

(2) Taotleja võib projekti elluviimisesse kaasata partnerina teise Eestis registreeritud äriühingu.

(3) Taotleja ja partner ei tohi olla raskustes olev ettevõtja üldise grupierandi määruse artikli 2 punkti 18 tähenduses, kui abi taotletakse üldise grupierandi määruse alusel.

(4) Taotleja ja partneri omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus peab olema täies mahus tagatud.

§ 11. Nõuded taotlusele

(1) Taotlus peab sisaldama peale ühendmääruse § 4 lõigetes 2 ja 3 sätestatud kinnituste ka järgmisi kinnitusi, andmeid või dokumente:

- 1) taotleja ja partneri nimi ning registrikood;
- 2) projekti kirjeldus, asukoht ja projekti elluviimise ajakava;
- 3) toetuse summa, selle osakaal abikõlblikest kuludest ja abi liik;
- 4) omafinantseeringu olemasolu tõendav dokument ja kinnitus valmisoleku kohta projekti rahastada planeeritud ulatuses;
- 5) projektiga seotud kulude ja elluviimise järgsete püsikulude ja -tulude kirjeldus koos nende suuruse arvutamise käigu ja rahastamise allikatega;
- 6) sisestuspunkti maksimaalne fikseeritud vastuvõtuhind tõenduspõhise arvutuskäiguga;
- 7) projekti lahenduse kirjeldus, mis sisaldab planeeritava biometaani sisestuspunkti ja selle komponentide kirjeldust, seadme sisestusvõimsust ja aastast sisestamismahtu koos tõendatava dokumentatsiooniga, planeeritavate tööde vastavuse kirjeldus kehtivatele planeeringutele;
- 8) projekti kulude loetelu ning kalkulatsioon ja kolm hinnapakkumust, mis selgitavad ja tõendavad projekti eelarve kujunemist;
- 9) võrguettevõtja väljastatud liitumistingimused, sealhulgas liitumise tehnilised tingimused ja hinnapakkumine;
- 10) projekteerimistingimused või ehitusluba;
- 11) projekti eesmärgi ja tulemuse kirjeldus;
- 12) projekti tulemusnäitaja sihttaseme, projekti väljundnäitajate ning projekti tegevustega loodavate väljundite kirjeldus;
- 13) projekti ajakava ja toetuse kasutamise rahastamiskava, sealhulgas etappide maksumus ning abikõlblikkuse periood;
- 14) projekti äriplaani ja finantsanalüüsi, mis kajastab projektis osalevate äriühingute majanduslikku olukorda ja taotluses sisalduvat projekti;

- 15) projekti mittetoetatavate kulude tasumise suutlikkuse kohta;
- 16) teave ärisaladuse kohta;
- 17) volikiri, kui taotleja esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel;
- 18) tõendid, millest nähtub, et projekti tegevustega hõlmatud maatüki kasutusõigus kuulub taotlejale;
- 19) võrguettevõtte kinnituskiri elektrivõimsuse olemasolu kohta sisestuspunkti asukohas;
- 20) teave taotleja ettevõtte suuruse kohta üldise grupierandi määruse I lisa järgi ja vastavusele muudele üldise grupierandi määruse tingimustele;
- 21) eelkokkulepped biometaanis tarnijatega taotluses esitatud sisestusmahu olemasolu kohta;
- 22) kinnitus projekti vastavuse kohta „olulise kahju ärahoidmise põhimõttele“;
- 23) kinnitus taristuprojektiga kliimakindluse saavutamise kohta koos hinnangut tõendava dokumentatsiooniga kahe kuu jooksul peale positiivse rahastusotsuse saamist;
- 24) kinnitus, et projekt vastab asjakohastele Euroopa Liidu ja riiklikele keskkonnavaladele õigusaktidele, ja asjakohaste õigusaktide loend;
- 25) taotleja kuulumise korral kontserni emaettevõtja või kontserni viimase lõppenud majandusaasta kinnitatud aruande koopia, kui aruanne ei ole äriregistrist kättesaadav;
- 26) kinnitus, et projekti elluviimisel ei riivata Euroopa Liidu põhiõiguste hartas toodud põhiõiguseid;
- 27) paragrahvi 5 lõikes 3 nimetatud vähese tähtsusega abi korral abi saava ettevõtja nimi ning abi suurus;
- 28) kinnitus, et planeeritav biometaanis sisestuspunkt vastab käesolevas määruses sätestatud nõuetele;
- 29) kinnitus, et toetuse saamise korral on tagatud, et projektile järgneva viie aasta jooksul ei kasutata rajatavat biometaanis sisestuspunkti taastumatute kütuste käitlemiseks, edastamiseks ülekandevõrku ega sealt taastumatu (sertifikaadi alusel biometaaniks tunnistamata) kütuse väljavõtuks;
- 30) kinnitus taastuvenergia ja taastuvenergiast toodetud elektrienergia kasutamise kohta käitamisel;
- 31) kinnitus ja kirjeldus võrdse ligipääsu tagamiseks biometaanis sisestuspunktile järgneva viie aasta jooksul;
- 32) kinnitus biometaanis sisestuspunkti vastuvõtuhinna avaliku ja võrdse fikseerimise kohta vähemalt kaheks aastaks peale abikõlblikkuse perioodi;
- 32) kinnitus, et projekt on teostatav.

(2) Kui taotleja on projektile või projekti osale tegevustele taotlenud toetust samal ajal mitmest meetmest või muudest riigieelarvelistest, kohaliku omavalitsuse üksuse, Euroopa Liidu või muu välisabi vahenditest, esitab taotleja sellekohase teabe.

(3) Kui omafinantseering tagatakse laenu abil finantsasutusest, lisatakse taotlusele laenuandja krediitkomitee laenuotsus.

(4) Rakendusüksus võib laenuotsuse esitamata jätmist aktsepteerida, kui finantshindamise käigus on taotleja laenu saamise suutlikkus ammendavalt tuvastatav muul viisil.

(5) Rakendusüksusel on õigus nõuda lisadokumente ja -andmeid taotluse nõuetele vastavuse ja projekti valikukriteeriumidele vastavuse hindamiseks.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 23 nimetatud kliimakindlust hindab taotleja, lähtudes rakendusüksuse veebilehel avaldatud juhendist, mis põhineb Euroopa Komisjoni teatisel 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027“ (ELT C 373, 16.09.2021, lk 1–92).

4. peatükk

Toetuse taotlemine

§ 12. Taotlusvooru avamine

- (1) Taotlusvooru toetuste eelarve, avamise ning taotluste esitamise tähtpäeva kinnitab energia- ja keskkonnaminister käskkirjaga.
- (2) Rakendusüksus kuulutab taotlusvooru välja oma kodulehel ja sihtrühmale suunatud avalikus kanalis.

§ 13. Toetuse taotlemise tähtaeg

Taotlus esitatakse taotlusvooru väljakuulutamisel teatatud tähtaja jooksul, mille kestus on vähemalt 60 tööpäeva.

5. peatükk

Taotluse menetlemine

§ 14. Taotluse esitamine ja menetlemine

- (1) Taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 70 tööpäeva taotluste esitamise tähtpäevast arvates.
- (2) Taotluse menetlemise tähtaega võib põhjendatud juhtudel pikendada ühendmääruse § 6 lõikes 2 sätestatud juhul kuni 16 tööpäeva võrra.
- (3) Rakendusüksus võib taotluse menetlemise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisainfot taotluses esitatud andmete kohta või taotluse muutmist, kui ta leiab, et taotlus ei ole piisavalt selge, näidates ühtlasi, milliseid asjaolusid on vaja selgitada või muuta või milliste asjaolude kohta on vaja lisadokumente. Taotluse kohta selgituste ja lisainfo andmise või taotluse muutmise käigus ei muudeta taotlust osas, mis puudutab hindamiskriteeriumeid või võib mõjutada projektile antavaid punkte.

§ 15. Taotleja, partneri ja taotluse nõuetele vastavaks tunnistamine

- (1) Rakendusüksus tunnistab taotluse, taotleja ja partneri nõuetele vastavaks juhul, kui nad vastavad määruses sätestatud nõuetele.
- (2) Kui rakendusüksus ei tunnista taotlejat, partnerit või taotlust nõuetele vastavaks, teeb ta taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust sisuliselt hindamata.

§ 16. Projektide hindamine, vastavus- ja valikukriteeriumid ning valikumetoodika

(1) Kui taotlus, taotleja ja partner on nõuetele vastavaks tunnistatud, hindab rakendusüksus projekti käesolevas paragrahvis sätestatud valikukriteeriumide ja määruse lisas kirjeldatud hindamiskriteeriumite kohaselt, mille alus on perioodi 2021–2027 seirekomisjoni kinnitatud valikukriteeriumid ja valikumetoodika.

(2) Projekti rahastamise otsustamisel lähtub rakendusüksus järgmistest valikukriteeriumidest:

- 1) projekti mõju perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskava erieesmärgi ja toetusmeetme eesmärkide saavutamisele on suunatud §-s 3 nimetatud toetuse andmise eesmärgi ja toetusmeetme eesmärkide saavutamisele ja §-s 3 nimetatud toetuse andmise eesmärgi täitmisele ning saavutatakse § 3 kohane tulemus;
- 2) projekt on põhjendatud, mis on täidetud juhul, kui taotluses kajastatud tegevused vastavad § 6 lõikes 1 nimetatud toetatavatele tegevustele, projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud, projekti sekkumisloogika on arusaadav ja mõjus ning tegevuste ajakava on realistlik;
- 3) projekt on kuluefektiivne, mis on täidetud juhul, kui projekti eelarve on realistlik ja mõistlik ning ettenähtud tegevused on kuluefektiivne viis planeeritud tulemuste saavutamiseks;
- 4) taotleja on suutlik projekti ellu viima, mis on täidetud, kui taotlejal on olemas omafinantseering, kvalifikatsioon, kogemus, õiguslikud, organisatsioonilised või tehnilised eeldused tagada projekti tegevuste elluviimine ja tulemuste kestlikkus kavandatud viisil;
- 5) projekt on kooskõlas „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega, mis on esitatud määruse § 3 lõikes 5.

(3) Rakendusüksus reastab taotleja ja taotluse nõuetele ning valikukriteeriumidele vastavaks tunnistatud taotlused asjakohasesse pingeritta määruse lisas toodud hindamiskriteeriumide alusel.

(4) Toetatavad projektid peavad asuma üksteisest vähemalt 50 kilomeetri kaugusel. Rahastuse saab pingereas eespool asuv projekt.

(5) Toetust saab taotleda projektile asukohas, kus ei ole või kus juba ei rajata sisestuspunkti 50 km raadiuses.

(6) Rakendusüksus kaasab projektide hindamisse vajaduse korral eksperte.

(7) Hindamiskriteeriumidele antud punktide liitmisel moodustub koondhinne, mille alusel tekib projektide pingerida, kus rohkem punkte saanud taotlus asub paremusjärjestuses eespool.

(8) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud hindamise tulemusena saavad projektid võrdse koondhinde, eelistatakse projekti, millele on antud rohkem punkte määruse lisa punktis 1.

§ 17. Taotluse rahuldamise tingimused ja kord

(1) Taotlused rahuldatakse hindamise käigus tekkinud paremusjärjestuse kohaselt kuni taotlusvooru eelarvevahendite lõppemiseni.

(2) Kui taotlusvooru eelarve ületab taotlusvooru esitatud taotluste summa, võib rakendusüksus määruses seatud nõuetele vastavad taotlused rahuldada enne § 16 kohaselt taotlusi hindamata.

(3) Taotluse rahuldamise otsuses sätestatakse:

- 1) projekti elluviimise tingimused;
- 2) hangete korraldamise nõuded;
- 3) aruandluskord;
- 4) investearingu kestuse nõude täitmise tingimused.

§ 18. Taotluse rahuldamata jätmise tingimused ja kord

(1) Taotluste kohta, mille rahaline maht ületab meetme taotluste rahastamise eelarve vaba jäägi, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

(2) Taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitakse vähemalt:

- 1) otsuse tegija;
- 2) otsuse tegemise kuupäev ja otsuse number;
- 3) toetuse taotleja andmed;
- 4) otsuse tegemise õiguslikud ja faktilised alused;
- 5) taotluse rahuldamata jätmise põhjendus kooskõlas ÜSS2021_2027 §-ga 12, mille kohaselt projekti koondhinnet ega hindajate antud hinnanguid ei põhjendata;
- 6) otsuse vaidlustamise kord.

§ 19. Taotluse osaline või kõrvaltingimusega rahuldamine

(1) Taotluse võib osaliselt rahuldada tingimusel, et taotleja on nõus rakendusüksuse ettepanekuga taotletud toetussumma vähendamiseks või projektis kavandatud tegevuste muutmiseks. Kui taotleja ei ole rakendusüksuse ettepanekuga nõus, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

(2) Taotlus võidakse rahuldada kõrvaltingimusega.

(3) Taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise korral ei tehta toetuse makset enne kõrvaltingimuse täitmist.

(4) Taotluse osaliselt või kõrvaltingimusega rahuldamise otsuses nähakse ette § 17 lõikes 3 nimetatud asjaolud.

6. peatükk

Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

§ 20. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Taotluse rahuldamise otsust võib muuta toetuse saaja kirjaliku avalduse alusel, mis on esitatud enne toetuse lõplikku maksmist või lõpparuande kinnitamist ja mis on kooskõlas riigiabi reeglitega.

(2) Kui muudetakse ühendmääruse § 12 lõike 2 punktides 1–5 nimetatud asjaolusid, peab muudatus olema põhjendatud ja vajalik ning projekt vastama käesolevas määrusega ette nähtud tingimustele.

(3) Rakendusüksus võib taotluse rahuldamise otsuse muutmise avalduse menetlusse kaasata eksperte, et hinnata muudatuse vastavust määruse tingimustele, sealhulgas valikukriteeriumidele.

(4) Rakendusüksusel on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitatav muudatus seab kahtluse alla projekti oodatavate tulemuste saavutamise või projekti tegevuste lõpetamise abikõlblikkuse perioodil.

(5) Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsustab rakendusüksus 30 tööpäeva jooksul pärast asjakohase avalduse saamist.

(6) Rakendusüksus võib tunnistada taotluse rahuldamise otsuse osaliselt või täielikult kehtetuks, kui toetuse saaja ei täida projekti elluviimise ajakava.

7. peatükk

Toetuse saaja, partneri ja rakendusüksuse õigused ning kohustused

§ 21. Toetuse saaja ja partneri õigused ja kohustused

(1) Toetuse saajal ja partneril on õigus saada rakendusüksuselt informatsiooni ja selgitusi, mis on seotud määruses sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega.

(2) Toetuse saaja ja partner tagavad projekti tegevuste elluviimise taotluses, taotluse rahuldamise otsuses ja käesolevas määruses toodud tingimuste kohaselt.

(3) Toetuse saaja on lisaks ühendmääruse §-s 10 sätestatule kohustatud:

- 1) tagama ehitamise ja omanikujärelevalve tegemise koostöös ehitusseadustiku ja teiste asjakohaste õigusaktidega;
- 2) tagama projekti elluviimiseks õigusaktides ettenähtud lubade ja koostööstuste olemasolu;
- 3) tagama, et projektile järgneva viie aasta jooksul ei kasutata rajatavat biometaaani sisestuspunkti taastumatute kütuste käitlemiseks, edastamiseks ülekandevõrku ega sisestuspunkti kaudu taastumatu kütuse väljavõtuks;
- 4) tagama avaliku võrdse ligipääsu biometaaani sisestuspunktile järgneva viie aasta jooksul;
- 5) biogaasi sisestuspunkti käitamisel kasutab ainult taastuenergiat ja taastuenergiast toodetud elektrienergiat;
- 6) tagama sisestuspunktile kehtestatud fikseeritud maksimumhinna kasutamise viie aasta jooksul.

(4) Partner peab täitma ühendmääruse § 10 lõigetes 2 ja 3 sätestatud kohustusi.

(5) Toetuse saaja kohustused seoses hankimisega on järgmised:

- 1) järgib projektiga seotud hangete läbiviimisel ühendmääruse §-s 11 kehtestatud nõudeid;
- 2) täidab hankimisega seotud kohustusi, mis on ette nähtud taotluse rahuldamise otsuses;

3) esitab enne riigihanke menetluse või ühendmääruse § 11 tähenduses ostumenetluse alustamist rakendusüksusele läbivaatamiseks riigihanke alusdokumentide või ostumenetluse dokumentide kavandi, sealhulgas lepingu kavandi, kui selle eeldatav maksumus käibemaksuta on 100 000 eurot või enam;

4) esitab enne lepingu muutmist rakendusüksusele läbivaatamiseks muudatuse kavandi.

(6) Toetuse saaja peab taotluses kirjeldatud viisil säilitama ja sihipäraselt kasutama toetuse eest ostetud asja ja ehitustööd vähemalt viis aastat lõppmakse tegemisest.

§ 22. Rakendusüksuse kohustused

(1) Rakendusüksus säilitab toetuse andmisega seotud dokumente kümme aastat viimasest taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

8. peatükk Aruannete esitamine

§ 23. Toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamine

(1) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta vahearuanded, lõpparuande ja järelaruanded vastavalt määruses ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatule.

(2) Toetuse saaja täiendab lõikes 1 nimetatud aruandeid rakendusüksuse nõudmisel.

(3) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti vahearuande vähemalt üks kord aastas 31. detsembri seisuga hiljemalt 15. jaanuaril, rakendusüksuse nõudmisel või taotluse rahuldamise otsuses sätestatu kohaselt tihedamini.

(4) Toetuse saaja esitab projekti lõpparuande 30 tööpäeva jooksul pärast projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu.

(5) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele järelaruanded ühe ja viie aasta möödumisel projekti lõppemisest lähtuvalt rakendusüksuse etteantud vormist. Aruanne esitatakse aastaste perioodide kaupa alates lõppmakse tegemisest. Järelaruanne esitatakse 30 tööpäeva jooksul nimetatud perioodi lõpust arvates.

(6) Lõigetes 3–5 nimetatud aruannete esitamise tähtaegu võib rakendusüksus põhjendatud juhul pikendada.

(7) Projekti vahearuandes peavad olema andmed projekti elluviimise kohta ja hinnang tegevuste elluviimise tulemustele.

(8) Projekti vahe- ja lõpparuandes peab olema kajastatud vähemalt järgmine teave:

- 1) projekti nimi ja number, toetuse saaja nimi;
- 2) andmed projekti tegevuste elluviimise tulemuste ja väljundnäitajate täitmise kohta;
- 3) andmed projekti elluviimisel tehtud hangete ja tööde kohta;
- 4) projekti kumulatiivne aruandlusperiood;
- 5) toetuse saaja hinnang projekti tulemuslikkusele ja elluviimisele;

6) toetuse saaja kinnitus andmete õigsuse kohta.

(9) Projekti lõpparuandes peavad olema kajastatud § 3 lõikes 5 nimetatud näitajate sihttasemete saavutamiseks ellu viidud tegevused ja tulemused ning saavutatavate tulemusnäitajate lõplik prognoos lähtuvalt tegelikult hangitud seadmetest, hinnakorrektsioonidest ja projekti käigus tehtud muudatustest.

(10) Projekti järelaruandes peab olema kajastatud vähemalt järgmine teave:

- 1) projekti nimi ja number, toetuse saaja nimi;
- 2) andmed projekti tulemusnäitajate täitmise kohta.

(11) Toetuse saaja esitab investearuande kestuse nõude täitmise perioodil rakendusüksuse nõudmisel tõendid § 21 lõike 3 punktides 3 ja 4 kehtestatud nõude täitmise kohta.

9. peatükk

Toetuse maksmise tingimused

§ 24. Toetuse maksmine

(1) Toetust makstakse tegelike kulude alusel ühendmääruse §-s 27 sätestatud tingimustel ning toetuse saaja esitab maksetaotluse rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu koos järgmiste dokumentide ja tõenditega:

- 1) riigihanke või ostumenetluse korraldamist tõendavad dokumendid, kui hange ei ole läbi viidud riigihangete registris, lepingu abikõlblike kulude summa käibemaksuta on 20 000 eurot või enam ja dokumente ei ole enne rakendusüksusele esitatud;
- 2) leping, välja arvatud juhul, kui leping on enne rakendusüksusele esitatud või kui leping on kättesaadav riigihangete registris ja seda ei ole muudetud;
- 3) lepingumuudatused, lepingukohase reservi kasutamist õigustav dokument, olemasolu korral teave õiguskaitsevahendite kasutamise kohta;
- 4) arve või muu raamatupidamisdokument;
- 5) asjade, teenuste või ehitustööde üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
- 6) kulu tasumist tõendav dokument;
- 7) raamatupidamises projektiga seotud abikõlblike ja abikõlbmatute kulude eristamist tõendav dokument;
- 8) garantii, kindlustuse või täitmistagatise dokument, kui need on lepingus nõutud;
- 9) võrguleping ja selle lisad viimase maksetaotluse juurde, kui seda ei ole varem rakendusüksusele teatavaks tehtud.

(2) Makse saamise aluseks nõutud dokumendid ja tõendid esitab esindusõiguslik isik kulude olemasolu korral rakendusüksusele vähemalt üks kord kvartalis rakendusüksuse kehtestatud vormil e-toetuse keskkonna kaudu.

(3) Rakendusüksus kontrollib 80 kalendripäeva jooksul maksetaotluse ja sellele lisatud dokumentide nõuetele vastavust, kulude abikõlblikkust ning vastavust taotluse rahuldamise otsusele.

(4) Kui maksetaotluses ilmneb puudus, mida on võimalik määratud tähtaja jooksul kõrvaldada, siis määrab rakendusüksus puuduse kõrvaldamiseks kuni kümne tööpäevase

tähtaja. Lõikes 3 sätestatud menetlusaeg pikeneb aja võrra, mis kulub toetuse saajal puuduse kõrvaldamiseks.

(5) Viimane maksetaotlus esitatakse koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist ja rakendusüksus teeb lõppmakse pärast lõpparuande kinnitamist.

(6) Toetus makstakse välja vastavalt taotluse rahuldamise otsuses nimetatud toetuse osakaalule abikõlblikest kuludest ja mitte rohkem kui on taotluse rahuldamise otsuses määratud toetussumma.

(7) Rakendusüksus võib peatada toetuse maksmise aluseks olevate dokumentide menetlemise osaliselt või täielikult ühendmääruse § 33 lõike 1 alusel.

10. peatükk

Finantskorrektsioonid ja vaided

§ 25. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus tagastatakse ÜSS2021_2027 §-des 28–30 ja ühendmääruse §-des 34–38 sätestatu kohaselt.

§ 26. Vaide esitamine

Rakendusüksuse toimingute või otsuse peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaide rakendusüksusele vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 31. Vaide vaadatakse läbi 30 päeva jooksul esitamisest haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Lisa. Hindamiskriteeriumid

Andres Sutt
Energeetika- ja keskkonnaminister

Marten Kokk
Kantsler